Vrienden Natuurtuinen Jekerdal

Jaarverslag 2017

18 januari 2018

http://www.vriendennatuurtuinenjekerdal.nl/

Inhoud

Inleiding		2
1	Werkgroepen	3
1.1	Werkgroep Moestuin	3
1.2	Werkgroep Wilde Plantentuin	5
1.2.1	Kruidentuin	8
1.3	Wijngroep	9
1.4	Werkgroep Permatuin	10
1.5	Werkgroep Educatie	13
1.6	Werkgroep Imkerij	16
2	Activiteiten waar de vereniging aan heeft deelgenomen	17
3	Verenigingsactiviteiten	18
4	Bestuur en communicatie	19
5	Werving van vrijwilligers	21
6	Aandachtspunten van het bestuursbeleid 2017	22

Inleiding

Vrienden Natuurtuinen Jekerdal: wie zijn wij?
De Natuurtuinen Jekerdal vallen onder het beheer van CNME (Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie Maastricht e.o.). De vereniging Vrienden Natuurtuinen Jekerdal bestaat uit CNME-vrijwilligers die in of ten behoeve van de Natuurtuinen Jekerdal werken en zich bij de vereniging als lid hebben aangemeld.

Doelstelling
De vereniging is eind 2014 opgericht. Haar doelstelling is:

- CNME te ondersteunen bij de inrichting en het beheer van de Natuurtuinen;
- de betrokkenheid van haar leden bij de Natuurtuinen te bevorderen.

Om deze doelen te bereiken zijn er werkgroepen opgericht van vrijwilligers die in een bepaald deel of op een bepaald vlak werkzaam zijn. Er zijn nu 6 werkgroepen: Moestuin, Wilde Plantentuin, Permatuin, Imkerij, Educatie en een Wijngroep. Per werkgroep zijn er coördinatoren benoemd die de werkgroep aansturen. Door werkgroepen te creëren wordt er een appèl gedaan op samenwerking en op betrokkenheid en zelfstandigheid van de leden bij de Natuurtuinen.

Aandachtspunten van het bestuursbeleid voor 2017 waren:
Voortzetting en verstevigen van zelfstandigheid van de werkgroepen door:

1. Stellen van duidelijke en haalbare doelen door de werkgroepen.
2. Meer verantwoordelijkheid nemen als werkgroep.
3. Aandacht voor samenwerking binnen en tussen werkgroepen. Een keer per jaar (of zo vaak als nodig) zal er overleg zijn tussen de coördinatoren van de werkgroepen.
4. De communicatie tussen de werkgroepen en het bestuur te optimaliseren. En ook tussen de werkgroepen onderling de communicatie te verbeteren.
5. Versteviging onderlinge betrokkenheid door activiteiten samen te organiseren.
6. Aan de Open Dag op 4 juni 2017 zal door de vrijwilligers een substantiële bijdrage geleverd worden aan de organisatie.
7. Werving van vrijwilligers op zoveel mogelijk fronten.
8. Aandacht voor de website, uitbreiden en/of verdiepen.

1.Werkgroepen

De werkgroepen werken zelfstandig en worden aangestuurd door de coördinatoren van de werkgroep en niet door het bestuur. Niet alle leden zijn lid van een werkgroep. De klussenman en de conciërge bijvoorbeeld worden aangestuurd door CNME. Verschillende coördinatoren en leden hebben bijgedragen aan dit jaarverslag.

1.1 Werkgroep Moestuin

De moestuiniers kijken tevreden terug op het afgelopen jaar. Een groot succes waren de tomaten van VELT. Van bamboestokken was er een rek gebouwd waaraan de dieven bevestigd konden worden. Hier ging wel behoorlijk wat tijd in zitten. Maar het was de moeite waard. Wekenlang konden we tomaten blijven plukken. De smaak ervan was uitstekend. Er zijn zaden geoogst voor volgend jaar. Bonen, knolvenkel, uien, druiven en pompoenen, olijfkomkommer waren prima. Het bloemenperceel was schitterend. Veel druiven.

courgette

amarant

<u>Tegenvallers</u>

- De aardappels. In het begin van het seizoen heeft het een hele periode niet geregend en zijn de aardappelen verdroogd. Wanneer dit zich weer voordoet, toch maar gieten of sproeien.

-De woelmuizen eten bijna al onze wortelgewassen op. We proberen nu of ingegraven flessen zullen helpen ze op afstand te houden.

-De kool is mislukt dit jaar. Het gaas van de markt was versleten en wordt nu vervangen door een UV bestendig insectengaas. Toch hebben we nog zuurkool gemaakt van kool die we bij de Buurderij gekocht hebben.

-Door de strenge vorst tijdens de bloei van de appelbomen waren er bijna geen appels dit jaar.

-Hierdoor ook geen walnoten.

-Weinig klein-fruit.

Plannen 2018

- Een nieuwe uitdaging voor komend seizoen zijn asperges.
- Verder gaan we enkele nieuwe soorten planten van de ruilbeurs op Tuinzicht Lichtenberg zaaien: prachtkaars, witte tabaksbloem, troszonnebloemen bruin/oranje, komkommer Little patato cucuma sativus ook wel "khira balam" genoemd en Chinese bieslook.
- De aardbeien die waarschijnlijk door de das gegeten worden gaan we ook met gaas afdekken. Deze verhuizen naar een overblijvend perceel.
- Op het vrijgekomen perceel komt extra bladgroente en vruchtgewassen.
- Een aardappelperceel gaat gebruikt worden voor andere nachtschades zoals: aubergine, paprika, peper, Kaapse kruisbes.
- Tomaten combineren met Nieuw-Zeelands spinazie (bodembedekker).

kardoen

vrijwilligersprijs

Vrijwilligersprijs 2017

Een extra vermelding willen we hier maken van het feit dat de coördinator van de werkgroep Moestuin Tonnie Havenith op 23 februari de vrijwilligersprijs 2017 in de sector Groen heeft gewonnen. De prijs werd uitgereikt door wethouder Gerdo van Grootheest. We zijn er trots op dat zij de STER gekregen heeft.

1.2 Werkgroep Wilde Plantentuin

In de nieuwe organisatie van de Natuurtuinen is de CNME coördinator Beheer ons inhoudelijk aanspraakpunt. Hij is vrijwel elke dinsdag aanwezig en beschikbaar voor uiteenlopende vragen van onze werkgroep. Hij stuurt ook medewerkers van het Team Ecologisch Beheer (TEB) en stagiaires aan, die wekelijks de paden maaien en grote klussen aanpakken. In dit verband noemen we onder meer het snoeien van de heggen en het schoonhouden van de bestrating. Dit heeft er ook dit jaar toe geleid dat de Natuurtuinen er aantrekkelijk uitzien voor bezoekers en dat het voor de vrijwilligers prettig is om er te werken.
De Werkgroep Wilde Plantentuin bestaat momenteel uit 11 actieve leden, 3 meer dan in 2016. Ook in 2017 hebben de werkgroep leden vrijwel wekelijks een overzicht met werkzaamheden ontvangen.
Hieronder zullen we aan de hand van de plannen die we voor 2017 maakten, beschrijven wat er dit jaar is gedaan. Vervolgens stellen we plannen op voor 2018.

Plannen 2017 en resultaat

1. *In de werkgroep en met de coördinator van de Natuurtuinen én degene die verantwoordelijk is voor de inrichting van de tuinen zullen we (opnieuw) bekijken welke delen van de wilde plantentuin groot onderhoud behoeven dan wel een andere invulling nodig hebben. Gedacht wordt aan de vijver en het terrein er omheen; het straatwerk bij het grote stenige milieu en vóór de grote keien; delen van de stenige milieus een grondige opknapbeurt geven; enkele stukken van de kwekerij herbeplanten met oorspronkelijke en 'verdwenen' planten.*

Veranderingen in de inrichting: het gebied rond de vijvers is in een van de plannen van het CNME genoemd om getransformeerd te gaan worden als speel(natuur)plek voor kinderen. Pas als er geld voor is gevonden zal dit worden uitgevoerd.

de vijver met rietpluimen

Momenteel besteedt de werkgroep geen aandacht aan dit gebied, alleen de stenen(schuilplek voor padden, reptielen) die daar langs de rand liggen en de paddenheuvel worden vrijgehouden van grassen en andere woekeraars.

In een perceel gras tegenover de ingang is een stuk vrijgemaakt voor verfplanten. Het straatwerk is dit jaar niet vernieuwd, maar wel goed bijgehouden door TEB en met hulp van vrijwilligers.
Eén deel van het stenig milieu, de zogenoemde 'strook met bergje' tegenover de groene ruimte, is kaal gemaakt. In het voorjaar van 2018 moet dit weer gevuld worden.
De overige stenen milieus zijn zo goed mogelijk onderhouden en er zijn diverse nieuwe planten bij geplant of ingezaaid om de diversiteit te bevorderen. Nieuwe planten konden worden aangeschaft dankzij de beschikbaarstelling van geld van de Vrijwilligersprijs 2017 (lijst is beschikbaar).

betonie en sint janskruid

jacobskruiskruid met rups van sint jacobsvlinder

Enkele stroken van de kwekerij hebben we in de nazomer en het vroege najaar zo goed mogelijk ontdaan van berenklauw en andere wortelonkruiden. We gaan deze als kweekveldjes gebruiken. We hebben dit jaar beperkt zaden geoogst (lijst is beschikbaar). Alleen die soorten waar we zelf weinig planten van hebben én de soorten die gewild zijn voor kopers hebben we geoogst en uitgezaaid in de kweekveldjes. In het voorjaar kunnen we vandaaruit planten een nieuwe plek geven èn we kunnen sommige soorten oppotten en op de Plantenmarkt in het voorjaar van 2018 verkopen. Bijkomend aspect is dat deze nieuwe kweekveldjes zeer geschikt zijn om de plantherkenning te oefenen.

2. *De akkers werden jaarlijks met winterrogge en spelt ingezaaid. Een akker is inmiddels met spelt (een wintergraan) ingezaaid. Op de andere akker zullen in het voorjaar 2017 een of twee oergranen (zomergranen) ingezaaid worden.*

In 2017 zijn in de achterste akker vier oude zomergranen ingezaaid, namelijk eenkoorn, aalter troshaver, emmer en zomergerst. Ook zijn er diverse akkeronkruiden mee gezaaid en opgekomen (korenbloem, gele kamille, koekruid en gele ganzenbloem). De oogst was gering, maar de akkers zagen er mooi uit.
Ook in 2018 doen we dit weer, zij het dat nu de spelt op de achterste akker staat en zomergranen op de voorste akker komen. We plaatsen er ook weer naambordjes bij.

3. *Voortzetting workshops plantherkenning.*

In 2017 is er geen voortzetting van deze workshop geweest, maar de toezegging is er dat dit in 2018 wel gaat gebeuren.

teunisbloem

klaprozen

Plannen voor 2018

1. Diversiteit in de wilde plantentuin bevorderen door nieuwe soorten aan te schaffen en gezaaide planten een goede plek te geven.
2. Alleen zaden voor eigen gebruik oogsten en uitzaaien. Daarna oppotten voor de verkoop en/of elders in de tuin planten.
3. Voor het oppotten en verzorgen van de planten voor de verkoop zouden we een kleine groep van vrijwilligers willen vormen die zich hier specifiek mee bezig gaat houden.
4. (Gewone) berenklauw bestrijden in de gehele tuin en in het bijzonder in de wilde plantentuin.
5. Kroonkruid en andere vlinderbloemige proberen te concentreren op bepaalde stukken.
6. Net als in 2017 vier zomergranen zaaien en van een naambordje voorzien.
7. Aandacht voor het stinzenbosje; onder meer moet de grond los gemaakt worden en van extra bladaarde voorzien.

8. Onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om met behulp van 'stekers' een aantal (bijzondere) planten van een naambordje te voorzien.
9. Het braakliggend stukje stenig milieu vullen en inzaaien/beplanten in het voorjaar
10. Bekijken of er dit jaar nog een stuk stenig milieu grondig moet worden aangepakt (helemaal kaal maken).
11. Er worden nieuwe vlonders voor het blotevoetenpad gemaakt.
12. Deskundigheidsbevordering door een vervolg op of herhaling van de workshop plantherkenning.

1.2.1 Kruidentuin

Dit is geen aparte werkgroep, maar is de vaste werkplek van één vrijwilliger.
De vaste vrijwilliger van de kruidentuin die hem vele jaren met liefde en met heel veel extra tijd verzorgde en hem opnieuw had vorm gegeven is elders aan nieuw werk begonnen. Er is nu een nieuwe vrijwilliger die, aanvankelijk nog met hulp van hem, in de kruidentuin aan het werk is gegaan. Zo nodig helpen vrijwilligers van de plantentuin hem; de coördinator van de plantentuin neemt het dan op in de weekplanning. De bedden die toch te veel overwoekerd zijn worden opnieuw aangeplant, meer met dezelfde soort kruiden, minder soorten door elkaar in een bed.

1.3 Wijngroep

Dit jaar is het laatste jaar dat de wijngroep onder de deskundige begeleiding van onze 2 externe mentoren de diverse onderdelen van het kweken van druiven en het maken van wijn heeft doorlopen.
Met de hulp van andere vrijwilligers en zelfs enkele toevallig langskomende studenten hebben we dit jaar:

- de wintersnoei gedaan
- de zomersnoei gedaan
- de cursus wijn maken van onze 2 mentoren doorlopen
- de 2016 wijn voor de 2de keer overgeheveld
- de 2016 wijn gebotteld (63 flessen van een goede kwaliteit)
- etiketten ontwikkeld voor de 2016 wijn
- in oktober de druiven geplukt, ontsteelt en gekneusd, de most gemaakt en beheerd
- 1 week na de vorige activiteiten is de most geperst en +/- 70 liter 2017 wijn in 2 dame Jeanne flessen en enkele lossen flessen opgeslagen
- Na een eerste rustperiode is de 1ste overheveling van de 2017 wijn gedaan

druivensnoei

dame Jeanne fles

zuigen voor het hevelen

De eerste indruk van de kenners onder ons is dat de 2017 wijn van meer dan goede kwaliteit is en dat de rijping ervan zeker enkele jaren in beslag zal nemen.
Dat we vanaf volgend jaar naar verwachting zelfstandig zullen kunnen opereren, is vooral te danken aan de vrijwilligersprijs 2017, die deels is besteed aan de aanschaf van de benodigde materialen. Concreet betekent dit dat hiermee de financiering is gedaan voor de overname van alle materialen van één van de externe mentoren.

Plannen voor 2018

- Wijngroep uitbreiden
- Wijngroep inbedden in de moestuingroep
- Activiteitenplanning opstellen
- Snoeiactiviteiten samen met de CNME coördinator Beheer en de beheerploeg inplannen en uitvoeren
- Alle gemaakte aantekeningen, foto's, filmpjes in de basiscursus verwerken en ordenen
- De 2 externe mentoren blijven betrekken bij de activiteiten
- Van enkele activiteiten een publieksactiviteit maken.

1.4 Werkgroep Permatuin

De bomen, struiken in onze bostuin hebben dit jaar een flinke groeispurt gekregen. Niet in de laatste plaats door de intensieve opbouw van de bodem met organische materiaal die haar 'vruchten' voortdurend afwerpt.

Onze werkgroep is nog steeds in ontwikkeling.
Door het geringe aantal vrijwilligers is het dit jaar niet altijd mogelijk gebleken ingrijpende werkzaamheden te verrichten.

Gelukkig is de Permatuin een tuin waarin we zoveel mogelijk samenwerken met de natuur. Permacultuur richt zich immers op de opbouw naar een bewust ontworpen landschap dat in de natuur gevonden patronen en relaties nabootst terwijl ze in de loop van de jaren steeds meer voedsel, vezels en energie opbrengt.
Het observeren en reageren op de natuurlijke elementen en processen van ecosystemen en het vangen en verzamelen van energie heeft dan onze volle aandacht.

Projecten die wij 2017 realiseerden

- In de 4 (vorig jaar) aangeplante boomgildes hebben de vaste planten hun plek langzaam ingenomen. Om uitbreiding van deze planten te bevorderen zullen we sommige woekeraars blijven verwijderen.
- Op de zuidkant van de heuvel (stenig milieu) zijn de stenen banken voltooid. De banken zijn echter niet altijd goed zichtbaar door hogere begroeiing . We zoeken nu naar lagere begroeiingsmogelijkheden (eventueel tripmadam) waardoor tevens meerdere functies van deze plek gestalte zullen krijgen. In de Permacultuur streven we er steeds naar verschillende plekken meerdere functies te laten vervullen. Bij de stenen banken zullen deze functies o.a. een

eetbare zonminnende beplanting, een zonnige (later door boomaanplant schaduwrijkere) rustplek in de zomer en een beschutte rustplek in de winter zijn.

- Aan de noordkant van de heuvel begint de kruipbraam zich aardig uit te breiden. De plekken rondom worden vrijgehouden van woekeraars en gemulcht. De stek van een jostabes is hier ook goed aangeslagen.
- Uit de afleggers van de tayberry en jostabes zijn vele jonge planten ontstaan. We zullen deze elders in de tuin aanplanten. Ook willen we een tayberry m.b.v. een houten constructie in een van de bomen laten groeien.

rondgang permatuin - bij de tayberry

- De aanplant van bosaardbeien als bodembedekker (tegen de wilgenhaag) is een succes gebleken. Woekeraars zijn dit jaar consequent verwijderd.
  In een andere boomgilde hebben we frambozenaardbeien aangeplant. (ontmoediging van de kleine bereklauw).
- Er zijn eenjarige planten gekweekt en aangeplant op een aantal plekken. Zij hebben tijdelijk de functie vervuld van bodembedekker (minder woekeraars). We zullen in de toekomst echter zoveel mogelijk permanente bodembedekkers toepassen.
- De aangeplante bosbessen hebben het zwaar gehad. We hebben veel gemulcht in het vogelbosje zodat planten volgend jaar beschermd zijn tegen de invloed van de zon.

- Bij de wilgenhaag is een eerste poeltje gerealiseerd. Vanuit de pomp in de kindertuin wordt het water door een geul naar het poeltje geleid.
  De doorgang voor de kindertuin wordt nu niet meer verhinderd.
- Dit jaar is er alsnog toestemming gegeven een vijver aan te leggen in de kuil. We zijn hier heel blij mee. Er is echter geld en een gedegen plan nodig voor de aanleg van deze vijver. Tevens is het van belang dat er een goed plan wordt uitgewerkt i.v.m. de veiligheid voor kinderen.
- Stophariabedden (bietenputzwam) zijn aangelegd in het bosmilieu.
- Natuurlijk blijven we veel composteren.
- De opkomende woekeraars worden steeds nauwlettend geobserveerd en gespecificeerd naar de functie die zij kunnen vervullen in de tuin.
  Afhankelijk van hun functie worden de planten gehandhaafd, verwijderd of gekapt en gemulcht.

Plannen voor 2018

- Het in gebruik nemen van de stenen banken na de aanplant van lage zonminnende planten.
- Het aanplanten van bodembedekkers in de boomgilden.
- Het aanplanten van jonge tayberry- en jostastruiken.
- Het ontwerpen en aanleggen van de vijver.
- Werving van nieuwe vrijwilligers.

  NB:
  Vanwege het geringe aantal vrijwilligers in de werkgroep zullen we de komende periode samen met de vrijwilligers van de andere werkgroepen noodzakelijke werkzaamheden in de tuin uitvoeren. Ook zijn er afspraken gemaakt met CNME over het regelmatig maaien (met de bosmaaier) van opkomende woekeraars.
  Heel fijn dat we elkaar op deze wijze kunnen ondersteunen. Het zegt veel over de warme, behulpzame sfeer tussen de vrijwilligers/medewerkers onderling!

1.5 Werkgroep Educatie

Onder deze werkgroep vallen vrijwilligers die met kinderen werken, (begeleiders van de kindernatuurclub van het CNME en begeleiders van de CNME-lessen: Kleine Beestjes en Speurneus Spinnenweb) de gastvrouwen/heren en de rondleiders. Omdat dit een divers geheel is wordt er per afdeling overlegd.
De contacten met buiten, zoals de scholen en de berichtgevingen aan de ouders van de kinderen van de kindernatuurclub, de aanvragen voor rondleidingen lopen via CNME.

De kindernatuurclub

De kindernatuurclub op woensdagmiddag (14.00-1600 uur) is voor kinderen in de leeftijd van 7-12 jaar. Door wijzigingen in het vrijwilligersteam is men halverwege dit jaar overgegaan om 1x per 14 dagen kindernatuurclub te organiseren in plaats van elke week. Bovendien is de leeftijd van de kinderen iets naar boven gegaan van 7-12 jaar in plaats van 5 –11 jaar. Er ging te veel aandacht naar de jongste kinderen ten koste van de oudere kinderen. Het team is uitgebreid met twee mannen.

Kerst, marshmallows roosteren

zaadbollen maken

Het team verzorgt allerhande natuuractiviteiten voor de kinderen om hen op speelse wijze in contact te brengen met de natuur. Voorbeelden van activiteiten: een speurtocht, zaadbollen maken voor vogels, hutten bouwen en dit jaar hebben zij ook een tuintje aangelegd met groenten en bloemen. Buitenactiviteiten worden afgewisseld met knutselen, zo veel mogelijk met natuurlijke materialen.
Meestal zijn er 12 – 15 kinderen.

De lessen

Vier vrijwilligers kunnen de lessen begeleiden. Volgend jaar zullen dat er drie zijn. Er zijn dit jaar geen Kleine Beestjeslessen (groep 1, 2) aangevraagd.

Wel zijn er 3 klassen voor Speurneus Spinnenweb geweest (groep 3 of 4).
De vrijwilligers geven hen instructies over hoe en waar zij aan het werk zullen gaan. Het doel is om kennis op te doen over welke kleine beestjes er leven en waar zij leven. Het is altijd geweldig te zien hoe enthousiast de kinderen reageren.
In vergelijking met het jaar hiervoor zijn er beduidend minder lessen gegeven. Precieze oorzaak van deze afname is niet bekend, CNME ziet sowieso een tendens in terugloop van lessen.

Zelf-doe activiteiten
Bezoekers van de Natuurtuinen kunnen een aantal zelf-doe-mandjes lenen.
Tegen een geringe vergoeding kunnen zij met een groepje kinderen een activiteit organiseren. In de verschillenden mandjes is materiaal te vinden voor:
De frisse-neuzen wandeling, Waterbeestjes zoeken, Het belevingsspel , Het bijenpad. De mandjes worden echter te weinig uitgeleend. Daarom wordt er aan een herziening gewerkt.

- **Plannen zelf-doe-activiteiten voor 2018 (er wordt al aan gewerkt)**

Om de toegankelijkheid tot de mandjes te vergroten wil de werkgroep Educatie de gastheren en vrouwen op de hoogte brengen van de inhoud en werkwijze.
Tevens zijn we (samen met hulp van een CNME-coördinator Educatie) bezig met het ontwikkelen van een aanbod gericht is op 2-generatie bezoekers ((groot)ouder met (klein) kind). Het 1e aanbod rondom het onderwerp Kikkers en padden zal medio maart gereed zijn.

kikkerdril in de vijver van de Natuurtuinen

Doel hierbij is het stimuleren van de uitwisseling rond de natuur tussen volwassene en (klein)kind in Natuurtuinen Jekerdal.
Per plant (plek) zullen we ons richten op 4 items om bezoekers te enthousiasmeren.

Illustraties, feiten en cijfers, info over samenhang/relaties tussen planten en dieren en een doe-het-zelf activiteit in de Natuurtuin. (+ eventueel suggesties voor activiteiten thuis).
Na de kikkers en padden zullen we o.a. het onderwerp 'de paardenbloem' behandelen. In de loop van het komende jaar zullen we verschillende onderwerpen verder uitwerken.

Gastvrouwen/gastheren
Zij staan gasten te woord, zetten koffie en zorgen dat de ruimten in het gebouw er verzorgd uitzien. Zij worden door CNME krachten aangestuurd.
Dit jaar werd er iedere maand door en voor vrijwilligers, samen met de CNME coördinator Beheer, rondleidingen door de Natuurtuinen gemaakt, waar ook zij voor uitgenodigd zijn om beter inzicht te krijgen in wat er in de tuin gebeurt en te genieten van al het moois.
In 2018 zullen zij ook over de nieuw vormgegeven zelf-doe-activiteiten ingelicht worden om ze te kunnen presenteren aan de gasten.

Rondleiders
Er is een uitgebreide en kortere rondleiding op schrift gekomen. Ook is er al weer een aanpassing gaande vanwege nieuwe projecten. Er is weer een rondleiding gegeven aan leerlingen van het voortgezet onderwijs die een project over duurzaam vervoer volgden in de Natuurtuinen (samenwerking tussen Denso Europe en CNME).

Resultaten van de plannen van 2017

- De goot in de kindertuin is verzonken. Het water loopt nu in een waterbak in de permatuin. Het geheel is echter niet opgenomen in het kabouterpad.
- Wat betreft het kabouterpad hebben we een paar opdrachten veranderd Er zijn echter veel minder bezoekers voor het kabouterpad geweest in tegenstelling tot vorig jaar. Vorig jaar is veel reclame gemaakt. Dat zou een oorzaak kunnen zijn.
- Rondleidingen zijn op schrift gesteld.
- De informatie op de website is aangepast en voorzien van enige foto's.

Plannen 2018 samengevat:

- Herziening zelf-doe-activiteiten, gastvrouwen/heren erbij betrekken.
- Met CNME kijken hoe Kabouterpad weer onder de aandacht te brengen.
- Rondleiding updaten.

1.6 Werkgroep imkerij

Het blijft elk jaar weer spannend hoe de bijenvolken de winter uit komen. Helaas bleven ook de Natuurtuinen niet voor de bijensterfte gespaard. Ondanks de goede zorgen in het voorgaande jaar, begon het bijenjaar 2017 minder voortvarend. Het aantal volken was gereduceerd tot drie. Waarmee dit jaar in het teken kwam te staan van heropbouwen. Daarbij was het voorjaar dit jaar koud, veel bloesems en walnotenbomen waren bevroren. Allemaal zaken die een mooie oogst niet in de hand werken. Maar in de zomer hebben we een aantal mooie weken gehad, waardoor er op het einde van de zomer toch honing geslingerd kon worden.

Verder is er weer een informatieve bijdrage geleverd aan de open dag met o.a. een demonstratie honing slingeren. En zeker de vorig jaar aangeschafte observatiekast is een prachtig hulpmiddel om bezoekers zich te laten verwonderen over de bijenwereld.
Het team is dit jaar versterkt door een vrijwilligster die haar imkercursus heeft afgerond, waarmee een prettige samenwerking in het verschiet ligt. Ook is er een start gemaakt met het herindelen van de imkerhoek. Hopelijk kan er zo weer opgeruimd aan een nieuw succesvol bijenjaar worden begonnen.
Als laatste blijkt dat niet alleen wij mensen kunnen genieten van een zoete lekkernij. In de Natuurtuinen komt regelmatig een das op bezoek die wel een hapje honing lust. Ook dit jaar heeft hij het niet kunnen laten… Hij heeft een kast en de zonnewassmelter succesvol geopend gekregen….maar…fijn dat er zo'n prachtdier in onze tuinen rond loopt!

het sloopwerk van de das

2. Activiteiten waar de vereniging aan heeft deelgenomen

Opschonen Maas
Op 24 maart hebben een aantal vrijwilligers van de vereniging meegedaan het project 'Actie schone Maas': vuilrapen langs de oever van de Maas. Nadat het hoog water is geweest ligt er veel rotzooi dat geruimd moet worden. Deze actie is landelijk, loopt van Rotterdam tot Eijsden. CNME begeleidde deze actie.

Plantenmarkt
Op 30 april was er weer een plantenmarkt. Zeven organisaties hadden een stand. De dag is voorbereid door vrijwilligers samen met de CNME-coördinator voor Activiteiten. Ca. 10 vrijwilligers hielpen de dag goed te laten verlopen. Er zijn veel van de door vrijwilligers opgekweekte planten verkocht (ca. 175).
Ook hadden verschillende vrijwilligers iets lekkers gebakken voor bij de koffie dat verkocht werd. De sfeer was prima, de zon scheen en de markt werd goed bezocht.

Plantenmarkt

Open dag
Op 4 juni was de Open Dag. Deze dag vindt elk jaar plaats in het eerste weekend van juni, dan maken we gebruik van de VELT Open Tuindagen.
De dag is voorbereid en begeleid door vrijwilligers en de CNME coördinator voor Activiteiten. Er was weer een programma voor jong en oud.
Er waren stands en presentaties en workshops door mensen van CNME en door mensen van buiten. En 17 leden hebben meegewerkt op de dag zelf aan allerlei activiteiten (o.a. workshops met kinderen, rondleidingen, proeverij, honing slingeren) om de dag goed te laten verlopen.
Er waren meer dan 300 bezoekers, het weer was goed. Velen bleven lang, mede omdat er veel te doen was.

3. Verenigingsactiviteiten voor leden

Om onderling meer verbinding te creëren en de betrokkenheid bij de Natuurtuinen te vergroten organiseert de vereniging activiteiten speciaal voor haar leden. Dit zijn gezelligheidsactiviteiten, zoals lunches, maar ook bijeenkomsten om wat meer kennis op te doen. Er zijn dit jaar twee presentaties bijgekomen.

- Twee feestelijk aangeklede en bereide lunches met groenten en vruchten uit de Natuurtuinen. De leden blijken telkens weer goede koks. Op 15 juni hebben we heerlijk buiten kunnen zitten. Op 19 oktober zaten we in een feestelijk versierde kas geheel in herfstsfeer.

lunch 15 juni

- Twee presentaties: 12 juli was er een enthousiaste presentatie door een van de leden over wilde bijen en over de bijenwand hier in de Natuurtuinen. Op 19 november werden we geboeid door een presentatie van een CNME-er over de Big Five die leven in en rond de Natuurtuinen: de das, eekhoorn, vos, bever en steenmarter.
- Op 14 december was de eindejaarbijeenkomst. We hebben een heerlijke Frisse neuzen wandeling gemaakt, die in een van de verhuurmandjes thuis hoort met daarna een gezellige nazit in kerstsfeer.

4. Bestuur en communicatie

Ledenvergadering
Op 26 januari 2017 vond de derde ledenvergadering plaats. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn goedgekeurd. Er is een nieuwe kascommissie ingesteld.
Twee nieuwe bestuursleden hebben zitting genomen nadat twee leden waren afgetreden.

Reorganisatie binnen CNME Natuurtuinen
Naast de gewone lopende zaken ging de aandacht van het bestuur uit naar de reorganisatie die plaatsvond op de Natuurtuinen. Op 21 februari heeft de vrijwilligerscoördinator van de Natuurtuinen, met wie de vrijwilligers dagelijks in contact stonden, na bijna 11 jaar afscheid genomen.
.

Zij is op haar afscheid door de vrijwilligers in het zonnetje gezet

Omdat zij wel erg veel taken had, heeft CNME besloten die taken over meerdere mensen te verdelen. Nu zijn er meerdere CNME-coördinatoren waar de vrijwilligers van de Natuurtuinen mee te maken hebben:

- *Coördinator Beheer* die de vrijwilligers bij het tuinwerk begeleidt. Hij zal komend jaar ook de workshops over plantherkenning geven.
- *Coördinator Vrijwilligers* in t' algemeen en voor het vrijwilligersbeleid.
- *Coördinator Activiteiten* die bijv. de Plantenmarkt en Open Dag begeleidt.
- *Coördinator Educatie* die aanspreekpunt is voor de werkgroep educatie.

Het heeft even geduurd voordat iedereen gewend was (bij wie moet ik zijn?) en ingewerkt was, maar nu loopt het goed.
De reorganisatie betrof niet alleen mensen, ook de inrichting van de kasruimtes is grondig herzien. Leden van het bestuur en coördinatoren van de werkgroepen hebben geholpen deze herinrichting zo goed mogelijk te begeleiden, ook om ervoor te zorgen dat men wist waar wat bleef.

Coördinatorenoverleg
De CNME Coördinator Vrijwilligers heeft in overleg met de coördinatoren van de werkgroepen een overleg ingesteld dat eenmaal per kwartaal wordt gehouden. Ook de CNME coördinator Beheer is daarbij aanwezig.

- Er is gewerkt aan een protocol voor rondleidingen aan bezoekers.
- Er is een maandelijkse rondgang door de tuin gekomen o.l.v. de coördinatoren van de werkgroepen én de CNME coördinator Beheer voor alle vrijwilligers, zodat men weet wat er gaande is en wat er te zien is.
- Tevens werd er gebrainstormd over allerhande kruisbestuivingen, zoals bijv. zullen we paar keer per jaar deze rondgang openstellen voor publiek? Zullen we van klussen in de Natuurtuinen, zoals een composthoop opzetten, een workshop maken? Een en ander moet nog uitgewerkt worden. In 2018 zal er overleg zijn om tot een activiteitenschema te komen.
- Werving van vrijwilligers door CNME voor de verschillende werkgroepen, de werkgroepen maakten eerst een vrijwilligersprofiel.
- Mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering, zoals workshops Plantherkenning, Moestuincursus, Permacursus in 2018.
- De afspraak is gemaakt dat coördinatoren hulp vragen bij andere werkgroepen mochten ze te weinig mensen hebben voor bepaalde klussen.

Vergaderingen met het CNME
Elk kwartaal was er een overleg van het bestuur met de directeur van CNME en de Coördinator Vrijwilligers. Daarnaast nam een van de bestuursleden deel aan de Projectgroep over de Natuurtuinen, waarin alle vaste krachten van CNME-Natuurtuinen zitting hadden, samen met de directie van CNME. Zaken die aan de orde kwamen o.a.:

- Twee vrijwilligers en twee vaste CNME krachten zullen (opnieuw) deelnemen aan BHV cursus om hun kennis op te frissen.
- Plannen van CNME t.a.v. de Natuurtuinen:
- Opruiming en komst project Couleur Locale
- Pilotproject van recreatief bezoek van De Schark (dagopvang voor senioren) in de Natuurtuinen. Dat zal voortgezet worden. Ook vanuit kinderopvang waren/zijn er wensen om van Natuurtuinen gebruik te maken.
- CNME wil publieksactiviteiten ontwikkelen rond thema voedsel.
  Wat betreft deze plannen wordt er afstemming gezocht met VNJ/vrijwilligers.
- Deskundigheidsbevordering vrijwilligers.

- Er is info-bord gekomen in kantine voor VNJ- en CNME -berichten aan de vrijwilligers naast mail en mondelinge overdracht.
- Is zondags-openstelling mogelijk?
- Huisvesting CNME

Berichten
Er is door het bestuur per seizoen een Bericht over de Natuurtuinen gezonden naar leden en donateurs. Daarnaast zijn er diverse berichten over actuele zaken naar de leden uitgegaan.

Communicatie tussen werkgroepen en bestuur en tussen de werkgroepen onderling
Verslagen van de afzonderlijke werkgroepvergaderingen kwamen doorgaans bij het bestuur terecht.

Website
De website werd van nieuws voorzien door leden van de vereniging en door het bestuur. Na elk evenement verscheen er een verslag met foto. Aansturing van de website ligt bij het bestuur.

5. Werving van vrijwilligers, werving van leden

De vereniging heeft 38 leden op 31-12-2017. Er zijn 8 nieuwe leden bijgekomen, maar ook zijn er 8 leden vertrokken of hebben lidmaatschap omgezet in donateurschap. De vereniging heeft 11 donateurs.
Werving ging dit jaar vooral via de CNME-coördinator vrijwilligers. Er is door de vereniging geworven op Open Dag en via website. Burenbeurs ging dit jaar niet door.
De werving van nieuwe leden verloopt als volgt: wanneer een nieuwe vrijwilliger een aantal keren heeft meegewerkt, wordt nog eens over de vereniging verteld en wordt hij/zij gevraagd om lid te worden. Ook worden nieuwe vrijwilligers uitgenodigd om bij de eerst volgende Vriendenlunch mee te eten.

6. Aandachtspunten van het bestuursbeleid voor 2018

Voortzetting en verstevigen van zelfstandigheid van de werkgroepen door:

1. Stellen van duidelijke en haalbare doelen door de werkgroepen.
2. Meer verantwoordelijkheid nemen als werkgroep.
3. Aandacht voor samenwerking binnen en tussen werkgroepen.
4. De communicatie tussen de werkgroepen en het bestuur te optimaliseren. En ook tussen de werkgroepen onderling de communicatie te verbeteren.
5. Versteviging onderlinge betrokkenheid door activiteiten samen te organiseren.
6. Aan de organisatie van de Open Dag (juni 2018) zal door de vrijwilligers een substantiële bijdrage geleverd worden.
7. Werving van vrijwilligers op zoveel mogelijk fronten.
8. Aandacht voor de website, uitbreiden en/of verdiepen.